

עין משפט ונר מצוה

קח א מיי פ"ח מהל' טומאת אולתין הל'א':

קב ב מיי שם פ"י הלכה טו:

קי ג מיי שם הלכה יז: קיא ד מיי פ"ו מהל' אסורי מנח הלכה ח:

שיטה מקובצת

אן ומכל האוכל אתא לאורויי בטומאת מת ואע"ג: **ב** ביציאות שבת משום גזרה שמא יבצרו בקופות: **ג** לנענץ איתסורי באכילה מניין: **ד** ושני מדאורייתא לשרוף עליה תרומה או קדש אחר שנגע ביה הסי' ומח"ד דפר"י מכלל דהא דרביטאא ליה וכו': **ה** שהן דכן שאין מיטמאין. ג"כ בקצת פירושים כ"י שאינם מטמאין וכו': **ו** לנענץ קלקי וחבקי: **ז** בשחיטה מרבנן לא פריך דאמר דם מכשירי הוכשר דם חשוב הכשר מים כיון שהכל משקה: **ח** וי"ל דהכי פריך כיון דמדאוריית' לא אשכחנ: **ט** ויפרש משקין דוכן דעלמא כמו בפי האומר בקדושין דמשני מאי בגורות: **י** ואין לומר דלשמואל נפק תלושין ומחוברין מחד קרא מדנקט והעבירה בגור וי"ל דע"י העור הכשר הוכשר דע"כ ל"פ בריש העור והרובץ אלא ביש ד' להכשר אבל ישוב שומר להכשר כ"ע מודו והיינו מחוברין: **יא** תימה מנלן דאתא לרבות עצים וכו' וכן וא"ת משקה בית המטבחים אמאי גיב ע"י תוס' וכתים דף רע ע"ב:

רבינו גרשום

א"ל רב יוסף לאבאי אמינא לך אנא מר שמעון ואמרת לי עשאוהו כהכשר מים דרבנן אמר לך וי"א כו'. כלומר ר' יורא הביא לך ראיה מהבוצר לגת ואמרת ליה עשאוהו כהכשר מים מדרבנן: א"ל אטו ריש לקיש לתלות קא מיבעיא ליה. כלומר אטו מיבעי' ממש וליכא אלא חד קרא בהכשר ומסתבר ליה לאוקמא במחוצרין טפי **ובי תימא תרגמא אדם והא משקי קאמר**. עיקר דיוקא **ה** [לאן] מדקמתי משקי ציו"ד דמנא לן דלמא כתיבא משקה בה"א אלא אדכן

יגע בכל

לו:

חד במת ו**חד בשרץ וצריכי**. וה"ה דהוה מנ"י למימר חד צנזלה וחד בשרץ וצריכי דנצלה חמירה משרץ לענין משא' ושרץ חמור מנצלה דשיעורו כעדשה אצל ק"ק צמת דמטמא טומאת ז' מנא לן דצעי הכשר כיון דליכא לאוקמי אידך קרא צנזלה ואומר הר"י דכיון דתרווייהו בשרץ כתיבי איכא לאוקומי בהם אינו ענין לכל הטומאות וא"ת גילף מת ושרץ מהדדי בגזירה שזה דגגד ועור כדילפינן צפ' צמה אשה (שבת דף סד.) לענין קילקי וז' וחצק וי"ל דלא ילפינן מצגד ועור אלא לענין צגד דחשוב צגד צוה כמו זה אצל לענין הכשר לא שייך למילף בגזירה שזה וז' וצפ"ק דפסחים (ד' טו.) מיימי עוד קרא שלשי וכל משקה אשר ישמה בכל כלי יעמא ומאי יעמא הכשר ומפרש חד צתלושין וחד צמחוצרין וצריכי ואין צריך למת ושרץ לכל חד וחד תרי קראי משום תלושין ומחוצרין דכיון דגלי קרא צמד דאין חילוק בין תלושין למחוצרים ה"ה **באידך: וא"א אשמועינן במת בו'**. לא היה צריך לצריכותא זו דקראי בשרץ כתיב אלא אורחא דגמרא לפרש כאלו חד צמת צהדיא כיון שמואל עשות צריכותא בתרוייהו: **במת רב יוסף רבי שמעון אומר** הוכשרו בשחיטה. ^ו מדרבנן

לא פריך דאמרי דם מכשיר דהכשר דם חשוב כהכשר מים ויין שהכל משקה וא"ת אם כן מאי פריך מהבוצר לגת הא התם נמי הוה טעמא כאלו הוכשר ציין כדמפרש צפ"ק דשבת (דף יז.) שמא יצטרנו צקופות מווספות וי"ל דהכי **ה** קאמר כיון דמדאורייתא לא אשכחנא הכשר צלא משקה (דף טו.) יעמא ממש וליכא אלא חד קרא בהכשר ומסתבר ליה לאוקמא צמחוצרין טפי **ובי תימא תרגמא אדם והא משקי קאמר**. עיקר דיוקא **ה** [לאן] מדקמתי משקי ציו"ד דמנא לן דלמא כתיבא משקה בה"א אלא אדכן סמין דמשמע לשון רבים וגבי מחט שנמצאת צצשר צסוף פ"ק דפסחים (דף כ.) ^ט נמי לא צעי לשנויי תרגמא אדם משום הך פירכא אצל התם לעיל (טו.) צההוא פירקא משני תרגמא אדם ולא חייס אהך קושיא **ז** ומפרש משקין דעלמא כמו צפרק האומר צקדושין (דף סד:) דאמר מאי צוגרות צוגרות דעלמא: **ועדיין משקה טופח עליה**. פירש הקונטרס ונופל מן העור לצשר וקשיא לפירושו דאם כן הוו תלושין ושמואל סבר צפ"ק דפסחים (דף טו.) דלא משמע הכי מדנקט והעבירה צנהר וי"ל דע"י העור הוכשרה דע"כ לא פליגי צריש העור והרובץ (למק ק"ח:) אלא ^ט כשיש יד להכשר אצל ציש שומר להכשר כ"ע מודו דהיינו מחוברין: **והבשר לרבות עצים ולבונה בני אכילה גינהו אלא חבת הקדש מכשרא להו ומשוויא להו אוכל הכא נמי ^י חבת הקדש מכשרתה מאי**

דמשכא: **טופח עליה**. ונופל מן העור לצשר: **והצשר**. כל טהור וגו' [ויקרא יז] והאי והצשר ימירא הוא דהא רישיה דקרא צצשר משמע: **לרבות עצים ולבונה**. לקבל טומאת אולתין: **הכא נמי**. כל קדשים שלא הוכשרו כגון צריד של מנחות. אלמא חיבת הקדש דאורייתא ושורפין עליה וקמיצעיא ליה לריש לקיש: מאי

לצשר וקשיא לפירושו דאם כן הוו תלושין ושמואל סבר צפ"ק דפסחים (דף טו.) דתלושין לא מכשרי דהא דריש יעמא יעמא ממש וליכא אלא חד קרא בהכשר ואין לומר דלשמואל נפקי תלושין ומחוצרין מחד קרא"ל דלא משמע הכי מדנקט והעבירה צנהר וי"ל דע"י העור הכשרה דע"כ לא פליגי צריש העור והרובץ (למק ק"ח:) אלא ^ט כשיש יד להכשר אצל ציש שומר להכשר כ"ע מודו דהיינו מחוברין דצשעת דינוקן צצור הוו מחוצרין: **והבשר לרבות עצים ולבונה**. י"ל תימה מנא לן דאתא לרבות עצים ולבונה דלמא לצשר דוקא אחי דמהני ליה צמת הקדש ולא צעי הכשר: **עצים** ולבונה בני אכילה גינהו **א"א** חבת הקדש בו'. וא"ת ומשקי צית המטבחים אמאי דכן כגון ^י ס"ן ושמן לתכשרי צצמת הקדש להיות אוכל כמו עצים ולבונה וי"ל דצמת הקדש מהני מוהצשר לשוויי אוכל מידי דדמי לאוכל כגון עצים ולבונה שהוא דצר עצ וקשה כעין אוכל אצל לשוויי משקה אוכל מוהצשר לא מהניא צצמת הקדש: כי

השוואת פרק שני חולין

לאו למעוטי חיבה הקדש. דלא הוי כהכשר מים ממש: וכי יותן מים על זרע ונפל מנצלתם עליו וגו' (ויקרא יא) משמעני צשראים ואשמועינן דלא מטמא אוכל אלא בהכשר ומכל האוכל [שם] אתא אלאהתויי צטומאת מת ואע"ג דצפרשת שרצים כתיב אם אינו ענין להם תנאו ענין לטומאת מת: **ואפי' למימני ציה ראשון ושני**. דהא מתני' צחולין אוקימנא צשמעתין קמיימא"ל וצחולין ליכא משום איפסולי גופה לאיתסורי צאכילה: **הא לאו אוכל הצא צמים הוא**. ואפ"ה מניין והוא הדין לחיבת הקדש צקדשים: **מדרבנן**. ולא שרפינן עלה תרומה וקדשים אם נגעו צה: **שמאי אומר הוכשר**. דאע"ג דלא ניחא ליה צצמקה היוצא מהם דהא לאציוד אולי גזרינן לה ציציאות שבת (שבת דף קי.) ^ט שמא יצטרנו צקופות מווספות: **הא לאו אוכל הצא צמים הוא**. דהא צהאי משקה לא ניחא ליה: **א"ל רצ יוסף לאציי אמינא לך אנא**. לעיל למיפסט צציא דריש לקיש ולאותציה לר' אלעזר מהוכשרו צשחיטה: **ואמרם לי**. דהאי הוכשר מדרבנן הוא: **ואמר לך ר' יורא**. מהבוצר לגת ושנית ליה נמי מדרבנן: **לריש לקיש נמי**. למימני ציה ראשון ושני מיהא מדרבנן: **לסלום קמיצעיא ליה**. אי תלינן אי לא תלינן פשיטא ליה לריש לקיש דלענין איתסורי צאכילה מנינא ציה ראשון ושני מיהא מדרבנן: **כי קמיצעיא ליה לשרוף**. אי מנינא ציה ראשון ושני מדאורייתא לשרוף יתתורמה או קדש אחר שנגע צה: ופרכינן **מכלל**. דהא פשיטא ליה לריש לקיש לענין איפסולי גופיה דהוי הכשר מדאורייתא ושרפינן ליה וצנוגע צו הוא דמספקא ליה: **והצשר אשר יגע**. צקדשים כתיב: **צמסקי צי טעצחאי**. צמים שרחלו צהן הצשר צצית המטבחים צצורה: **לא דיין שהן דכן**. י"א שאין מטמאין כדאמרין צפסחים [טז.] גצי עדותו של יוס' כן יועזר: **וכי סימא תרגמא**. דרצי יוס' צ"ר חנינא דאמר אין מכשירין: **אדם**. משום דאמרן דאין נשפך צמים: **של וצחי שלמים**. משום תרמי מילי נקט וצחי שלמים חדא דקרא צשלמים קאי ועוד דכיון דצשר שלמים ועורן לצעלים טרח צה להיות יפין ומעצירן צנהר סמוך לשחיטתן שיהו נוחין להפשיט כדאמרין צפרק משילין פירות (צי"ה דף מ.) משקין ושוחטין את הצייתות ואמרין התם דאורחא ארעא לאשקויי משום סירכא

דמשכא: **טופח עליה**. ונופל מן העור לצשר: **והצשר**. כל טהור וגו' [ויקרא יז] והאי והצשר ימירא הוא דהא רישיה דקרא צצשר משמע: **לרבות עצים ולבונה**. לקבל טומאת אולתין: **הכא נמי**. כל קדשים שלא הוכשרו כגון צריד של מנחות. אלמא חיבת הקדש דאורייתא ושורפין עליה וקמיצעיא ליה לריש לקיש: מאי דמשכא: **טופח עליה**. ונופל מן העור לצשר: **והצשר**. כל טהור וגו' [ויקרא יז] והאי והצשר ימירא הוא דהא רישיה דקרא צצשר משמע: **לרבות עצים ולבונה**. לקבל טומאת אולתין: **הכא נמי**. כל קדשים שלא הוכשרו כגון צריד של מנחות. אלמא חיבת הקדש דאורייתא ושורפין עליה וקמיצעיא ליה לריש לקיש: מאי דמשכא: **טופח עליה**. ונופל מן העור לצשר: **והצשר**. כל טהור וגו' [ויקרא יז] והאי והצשר ימירא הוא דהא רישיה דקרא צצשר משמע: **לרבות עצים ולבונה**. לקבל טומאת אולתין: **הכא נמי**. כל קדשים שלא הוכשרו כגון צריד של מנחות. אלמא חיבת הקדש דאורייתא ושורפין עליה וקמיצעיא ליה לריש לקיש: מאי דמשכא: **טופח עליה**. ונופל מן העור לצשר: **והצשר**. כל טהור וגו' [ויקרא יז] והאי והצשר ימירא הוא דהא רישיה דקרא צצשר משמע: **לרבות עצים ולבונה**. לקבל טומאת אולתין: **הכא נמי**. כל קדשים שלא הוכשרו כגון צריד של מנחות. אלמא חיבת הקדש דאורייתא ושורפין עליה וקמיצעיא ליה לריש לקיש: מאי

דמשכא: **טופח עליה**. ונופל מן העור לצשר: **והצשר**. כל טהור וגו' [ויקרא יז] והאי והצשר ימירא הוא דהא רישיה דקרא צצשר משמע: **לרבות עצים ולבונה**. לקבל טומאת אולתין: **הכא נמי**. כל קדשים שלא הוכשרו כגון צריד של מנחות. אלמא חיבת הקדש דאורייתא ושורפין עליה וקמיצעיא ליה לריש לקיש: מאי

לצשר וקשיא לפירושו דאם כן הוו תלושין ושמואל סבר צפ"ק דפסחים (דף טו.) דתלושין לא מכשרי דהא דריש יעמא יעמא ממש וליכא אלא חד קרא בהכשר ואין לומר דלשמואל נפקי תלושין ומחוצרין מחד קרא"ל דלא משמע הכי מדנקט והעבירה צנהר וי"ל דע"י העור הכשרה דע"כ לא פליגי צריש העור והרובץ (למק ק"ח:) אלא ^ט כשיש יד להכשר אצל ציש שומר להכשר כ"ע מודו דהיינו מחוברין דצשעת דינוקן צצור הוו מחוצרין: **והבשר לרבות עצים ולבונה**. י"ל תימה מנא לן דאתא לרבות עצים ולבונה דלמא לצשר דוקא אחי דמהני ליה צמת הקדש ולא צעי הכשר: **עצים** ולבונה בני אכילה גינהו **א"א** חבת הקדש בו'. וא"ת ומשקי צית המטבחים אמאי דכן כגון ^י ס"ן ושמן לתכשרי צצמת הקדש להיות אוכל כמו עצים ולבונה וי"ל דצמת הקדש מהני מוהצשר לשוויי אוכל מידי דדמי לאוכל כגון עצים ולבונה שהוא דצר עצ וקשה כעין אוכל אצל לשוויי משקה אוכל מוהצשר לא מהניא צצמת הקדש: כי

מסורת הש"ס

א) ע"ז לט: שבת טו.
י.) ב) לעיל לג. פסחים יז. (וידף כ.) ודף כב.;
ג) פסחים טו. כ., ד) נס כ.;
ד) פסחים כד: לה.
ה) נסחים לד. מו.;
ו) לעיל לג.;
ז) ויע"ע תוס' שבת ח: ד"ה ולין. ח) ר"מ, ט) ויע"ע תוס' ד"ה לא דיין, י) צ"ל ציש, כ) צ"ל דס ומיס,

תורה אור השלם

1. והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באשר ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר: ויקרא ז יט
2. לא תאכלנו על הארץ תשפכונו בקימים: דברים יב כד

מוסף רש"י

הבוצר לגת. לדרק צגת ולעשות מהן יין (ע"ז דס:) הוצר עצים לדרק צגת. דאילו הוצר לצימקון צמקה היוצא מהם אין משריחם דלא ניחא ליה (שבת טו.) הוכשר. לענין טומאה צצמקה הנולף הואיל ולכן כן עומדין ניחא ליה צצמאי דניפק מייעיטו (ע"ז שם) הוכשרו ציין המלף מהן על צגיהו ואע"ג דאולי לאציוד לארץ ששות מן הסלים, גזירה שמה יצטרט צקופות מווספות כדמפרש לקמיה (שבת שם.) לדרם קדשים שאינו מכשיר. אם נפל דם הורעם (עני"ל ג.) דם הנשפך צמים.) כמים ומכשיר. דם חולין שאין חשון לקבלו כגלי מכשיר, דאיתקש למים, אצל דם קדשים מתקבל כגלי וצריך ממש למנח ואיטו נשפך לאציוד כמים, איטו מכשיר דלא איתקש למים (פסחים טו.) והבשר. והבשר כל טהור יאכל בשר וגו' (ויקרא ז) וי"י ימירה, לרבות עצים ולבונה. של קדש צטומאה, וקאי אלעיל והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והבשר (פסחים ח.) דחיבת הקדש מכתותן לשנייהו אוכלא ואע"ג דלאו צני אכילה נינהו (מכחים לד.) דע"י המערכה מקבלים טומאה מדרבנן היא משום חיבת הקדש, דקרא אשכחנא צעלמא, דהא עצים צעלמא לא מקבלי טומאה (מנחות כא וקב.).

מסורת הש"ס

(א) גי' רש"ל ורש"א רבן גמליאל, (ב) [למקנ לח:], (ג) [למקנ מב:], (ד) ונחיש ע. [למקנ קב:], (ה) דפרישות. רש"א, (ו) [ועיין מוס' לקמן קב. ד"ה מה וכו'],

תורה אור השל"ם

1. דברו אל בני ישראל לאמר זאת היתה אשר תאכלו מקל הבהמה אשר על הארץ:

2. לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך ותנוגה ואכלה או מבר לנכרי כי עם קדוש אתה לוי אלהיך לא תבשל גיד בחלב אמו:

דברים יד כא
3. וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הָיָה לָכֶם לֶאֱכֹלָה דָּבַעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעֶרֶב: וְקָרָא יֵא לֹט 4. וְאָנָּשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לִּי וְאִישׁ בְּשָׂדֶה טָרְפָה לֹא תֹאכְלוּ לְקָלֵב תִּשְׁלַכְוּ אֹתוֹ: שְׁמוֹת כב ל
5. וְחֻלְבַּ נְבִלָה וְחֻלְבַּ טָּרְפָה יִעָשֶׂה לְקָל מִלֶּאכֶה אֲבָל לֹא תֹאכְלֶנָּה: וְקָרָא ז כד

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כי מניח וכו' ומשני כי קמיבעיא:

מוסף רש"י

בהמה דקה ששטטה ידה. אחר שחיטתה, ולא החזירה פסולה. אסוריה, דכתיבה מסוכנת היא ואינה מותרת עד שתפרנס ואם לא פירסכה הויה כמתה קודם שחיטה, ופיסוליה די לדיקא אינה אלא הולאת נפש, אבל גסה בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה פירסוק היא וכשרה (נ"ו) 10. זאת החיה, קרי ביה זאת חיה (קטן סב). ולמאי הלבנתה, ואכל לא תאכלויה למע לי דכתיבה תאכל טרפה, הא תאכל כשרה נמי הוהיה, כל תאכל וכל דס לא תאכל, אלא המורה אמרה כו', והיא ואכל לא תאכלויה משום דלאו דנבלה אזהרינהו ואשמעינן דיחול על איסור תאכל, אע"ג דאיסור תאכל דכתיבה דקרא פירש בו נבילה וטריפה לחייב את האוכלו משום תאכל ומשום נבלה ומשום טריפה, שלא תאמר אין איסור נבילה טריפה תליס על איסור תאכל שקדם לכולם (ובחיים ע"ו).

מאי. לגופיה הוא דלהני אכל דליטמי איהו אחרני לא או דלמא ל"ש:

בתנאי עד ש**תפרנס**. דאי לא מפרנס קיס להו לרצנן דנטולה

נשמתה קודם גמר שחיטתה כדאמרין בגמרא [נח:]. **אם זינקה**. כדרך שהזהמות נופחות בגרוסם והדם קילוח: **השוחט צלילה**. בזהמה

מסוכנת שזריכה פירכוס ולא ידע אי פירכסה: **ולמחר השכים ומלא**. כותלי בית שחיטת האור מלאים דס כשרה מפני שזינקה: **וכמום ר"א**. דמכשר לה צוינוק אמרה ר"ש: **אחד בזהמה דקה ואחד בזהמה גסה**. לריכות פירכוס אם היא מסוכנת: **שפשטה ידה**. בגמר שחיטתה: **ולא החזירה פסולה**. אם הייתה מסוכנת לפי שאין זה פירכוס אלא כן דרכה שעת זאת נפשה אכל גסה לאו אורחה בזהי: **גמ' ממאי דשריא**. ואפילו שפירכוס: **ומהדרין וממאי תיסק דאדעתין למיסרי**. דצעי קרא למשריא: **לאו חיה היא**. ואפילו מפרנסת ומנא לן דשריא: **מדאמר רחמנא נבלה לא תאכל**. וסמה נבלה מסוכנת הואי קודם מיתתה: **מכלל**. דקודם מיתת כי הוה מסוכנת שריא דאי קודם מיתה אסירא מוזאת החיה לאחר מיתה מיבעיא מיתה מי שריא לה: **ופרכין דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת**. וקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה ואשמעינן רחמנא דקאי עלה צולאו נמי דאי מוזאת לאו הצא מכלל עשה עשה: **מחיים לא איקרי נבלה**. והלכך למע לי לאהורי עלה דנבלה פשיטא דאיסור מסוכנת להיכא אזיל: **דלמא לעולם היינו נבלה היינו מסוכנת**. כלומר לעולם נבלה היינו נבלה היינו מסוכנת דלא מוסכרא אסירא מרפה מיבעיא ודלמא היינו מרפה היינו מסוכנת דלא מוסכרא אסירא מרפה ולעבור עליו בעשה ולא תעשה א"כ נבלה דכתב רחמנא ל"ל ומה מחיים קאי עלה בלאו ועשה לאחר מיתה מיבעיא ודלמא היינו נבלה היינו מרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בשני לאוין ועשה אלא מהכא 5 וחלב נבלה וחלב מרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו 7 ואמר מר למאי הלבנתא אמרה התורה 8 יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב יבא איסור מרפה ויחול על איסור חלב ואי

ק דא"כ אמאי 9 פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא אתא מכא מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא פשיטא דאין זה קל וחומר דאיסור מסוכנת חמיר דחל מחיים כדאמר בזבחים צפרק חטאת העוף (דף ע. ב.) דלא ילפינן נבלה מטרפה משום דחמירא דאסורה מחיים וא"ת למאי 10 דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא תקשי אמאי אטערין קרא לאסור נבלה הא אסורה מחיים משום איסור שאינה זוחה דרחמנא אמר וזבחת וזו לא נשחטה דממ"נ אף לאחר שמתנבלה איכא עשה דשאינה זוחה כדמשמע צפרק כל שעה (פסחים דף לו.) ובפ"ק דמזיר (דף ד. ד.) דר"ש אומר האוכל נבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור 11 משמע אפילו נתנבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור והשתא כשמתה פקעה איסור אבר מן החי אמאי לא חל איסור ויה"כ עם איסור נבלה צבת אחת אלא ודאי לעולם איכא איסור דשאינה זוחה ולהכי לא חייל עליה איסור ויה"כ דמחיים נמי הוה צה איסור זה ואכתי לא פקע 12 ויש לומר דהוה מצי למימר ולעמעין:

דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת

השתא מסוכנת דלא מחסרא אסורה מרפה מיבעיא. וכ"ת אטערין לטרפה דלא מחסרא כגון דימיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיחסר ונפלה נמי חשונה כמחסרא: **ודלמא** היינו מרפה היינו מסוכנת. יא הא פירושו כהיא דלעיל דהשתא צעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות בין מיחסרא בין לא מיחסרא וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעצור עליו צעשה ולא תעשה כדקאמר הכא:

השוחט פרק שני חולין

לו.

כי מהניא חיבת הקדש **לפסולי גופיה**. השתא מסקין דמדאורייתא קמיצעי ליה אכל מדרבנן מודו דמונין צו ראשון ושני וכן משמע נמי פרק המנחות והנסכים בעלמא הוא אמאי מטמא (מנחות דף קב.): דקאמר נותר 10 עפרא תפשוט דצעי ר"ל כו' ומשני (א) קמיצעיא ליה דאורייתא כי אמרינן דרצנן והא דלמר צפ"ק דפסחים (דף ב.) גבי מחט שנמלאת צבצר הצער טמא האי צצר דתמכשר במאי אי צחינת הקדש אימר דמהני חיבת הקדש לפסולא דגופיה למימני ביה ראשון ושני מי מהני וכ"ת ה"נ תפשוט הא דצעי ר"ל כו' הוה מצי לשנויי 11 הא דר"ל מדאורייתא צעי אלא שפיר משני שם כגון שהעצירה צנצר ועוד משום דלרצ יוסף דלעיל צעי נמי מיניה מדרבנן וא"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי צ"ר חנינא דלמר משקי בית המטבחים אינו מכשיר ואם מהני חיבת הקדש למימני ביה ראשון ושני מנ"מ צהכשרו וי"ל דנפקא מינה לעינן כמה דברים שהיו מציאים בעזרה וגם חולין היו מציאים לאכול עם המנחות והזבחים כדי שיהיו נאכלים על השזוע כדלמר דהקומץ רצה (מנחות דף כא.):

השוחט את המסוכנת. אפילו לכתחלה שרי ונקט לשון דיעצד משום דצעי למיתני עד שתפרנס: **שאנינה** חיה לא תאכל. צריש אלו טרפות (לקמן דף מז.) דריש מהאי קרא דטרפה אינה חיה והיינו לפי המסקנא דשמעתין דלא מיתוקמא במסוכנת:

השתא מחיים אסורה **אחור** מיתה מיבעיא. השתא

סצר דסתם נבלה מסוכנת היא קודם מיתה ולהכי דייק שפיר דאי קודם מיתה אסורה פשיטא דמיתה לא שריא לה כדפירש בקונטרס ומיד הוה מצי למפך דלמא אחי קרא לנבלה דלא 12 מנח מסוכנת וכוון שעשאה גיסטרא אלא דנטר עד סוף המסקנא אכל אין לפרש דאפילו אפשר לנבלה שלא היתה מסוכנת מעיקרא מ"מ דייק דמדאסר רחמנא מסוכנת משום דקרוצה למיתה כ"ש בזהמה שמתה לגמרי דאע"ג דאסר רחמנא טרפה אפי"ה אטערין לאסור נבלה משום דטרפה מיחסרא אין לפרש

ק דא"כ אמאי 13 פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא אתא מכא מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא פשיטא דאין זה קל וחומר דאיסור מסוכנת חמיר דחל מחיים כדאמר בזבחים צפרק חטאת העוף (דף ע. ב.) דלא ילפינן נבלה מטרפה משום דחמירא דאסורה מחיים וא"ת למאי 14 דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא תקשי אמאי אטערין קרא לאסור נבלה הא אסורה מחיים משום איסור שאינה זוחה דרחמנא אמר וזבחת וזו לא נשחטה דממ"נ אף לאחר שמתנבלה איכא עשה דשאינה זוחה כדמשמע צפרק כל שעה (פסחים דף לו.) ובפ"ק דמזיר (דף ד. ד.) דר"ש אומר האוכל נבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור 15 משמע אפילו נתנבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור והשתא כשמתה פקעה איסור אבר מן החי אמאי לא חל איסור ויה"כ עם איסור נבלה צבת אחת אלא ודאי לעולם איכא איסור דשאינה זוחה ולהכי לא חייל עליה איסור ויה"כ דמחיים נמי הוה צה איסור זה ואכתי לא פקע 16 ויש לומר דהוה מצי למימר ולעמעין:

דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת

השתא מסוכנת דלא מחסרא אסורה מרפה מיבעיא. וכ"ת אטערין לטרפה דלא מחסרא כגון דימיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיחסר ונפלה נמי חשונה כמחסרא: **ודלמא** היינו מרפה היינו מסוכנת. יא הא פירושו כהיא דלעיל דהשתא צעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות בין מיחסרא בין לא מיחסרא וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעצור עליו צעשה ולא תעשה כדקאמר הכא:

ומה

עין משפט ור מוצה

ק"ב א ב מ"י פ"ד מהל' מאלות אסורות הל"י"ד [נמן] סמג לאוין קלד טו"ש"ע יו"ד ס"י י"ז סעף 6 [ב:]

ק"ב ג מ"י שם פ"ו הל"ב:

שיטה מקובצת

א1 יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב ג"ב ע"י תוס' כריתות דף כג ע"א:
ב5 נופחות בגרוסם לאחר שחיטה והדם מקלח:
ג2 השוחט בלילה כדאמרי' בפרקין דלעיל השוחט בלילה שחיטתו כשרה בדיעבד אבל לכתחלה לא הסי' ומה"ד בהמה מסוכנת שצרכה פרכוס וכו':
ד7 וממאי תיסק אדעתך למיטרא דבעית קרא לשחיטה:
ה8 ואשמעי' רחמנא דקאי עלה נמי בלאו דאי מוזאת החיה לאו:
ו1 דקאמר נותר ופרה עפרא בעלמא הוא כו' דבעי ר"ל וכו' ומשני כי קא מיבעיא ליה דאורייתא כו':
ז1 ה"מ לשנויי דריש לקיש:
ח1 דלמא אתא קרא לנבלה דלא אתא מכא מסוכנת קודם מיתתה כגון שעשאה גיסטרא:
ט1 דא"כ מאי פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא הויה מסוכנת מעיקרא:
י1 משום דאין איסור חל על איסור ומשמע אפי' כו'. וגיב רש"י כריתות דף כג ע"א ע"ש:
יא1 אין פירושו כההיא דבסמוך:
יב1 האי פירושו כההיא דלעיל:

רבינו גרשום

טבא לא יאכל אלא מסיפא כל טהור יאכל בשר כו' כלומר לרבות עצים ולבונה כיו"ב דמקבלין טומאה. כלומר עצים של מערכה: ומאי תיסק אדעתך דאסירא. כלומר מינה תלמד ומאי תיסק אדעתך דאסירא: זאת החיה אשר תאכלו. כלומר אדעתך דאסירא דכתיב זאת החיה אשר תאכלו כו': ומחיים בעשה. כלומר חיה אכול שאינה חיה לא תאכלו טרפה מיבעיא: כלומר דמחסרא כגון ניטל ונטחול 18 ניטלו הכליות ניטל ירך והחל שלה: ולעבור עליו בעשה ולא תעשה. כלומר בעשה חיה אכול לא תעשה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו:

א1 הדבר י"ע דהא ניטול הטחול או דניטול הכליות מן הכה"א דשרה ונפלה דע"ס הוא וי"ל ניטל הכנר ולא נשמיר היינו כלום או שנטלו נזמת הגדין נעל היך וכו':

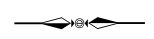
עין משפט ונר מצוה

קיד א מיי פכ"א מהל' אסורי ביאה הל' כח סמג לאוין קפו עוש"ע אה"ע סי' כג סעיף ג:
קבו ב מיי פ"ד מהל' מאלכות אסורות הל"ב סמג לאוין קלב עוש"ע יו"ד סי' ח סעי' ג:
קבו ג ד מיי סס הל"ג סמג שס עוש"ע יו"ד שס סעיף ה:

תורה אור השלם

- ↑ וְחָלַב בְּגֵלָה וְחָלַב טְרֵפָה יַעֲשֶׂה לְכָל מִלֻּאכָה וְאָבֵל לֹא תֹאכְלֶהָ: וּרְקִיָּא ז כד וְאִמְרַ אֲהִיה אֲדֹנִי אֱלֹהֵיהֶם הִנֵּה נִפְשִׁי לֹא מִטְמָאָה וְתִבְלָה וְטְרֵפָה לֹא אֲבָלְתִּי מִנְעֻרִי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָּא בִּפִּי בִּשְׂרָר פגול: יחזקאל ד יד

רבינו גרשום

וואגא אמינא מחיים אתי איסור טרפה וכו'. כלומר מסוכנת מחיים דהיינו טרפה אתי איסור טרפה וחיל על איסור חלב מסוכנת לאחר מיתה דהיינו נבלה מיבעיא: אלא מוכריכי רחמנא נבלה וכו'. כלומר מדאיצטריך רחמנ' למיכתב נבלה דלאחר מיתה מכלל דטרפה לאו היינו מסוכנת: התיב נמי אי אפשר דלאו היא מסוכנת כו'. ועדיין אימא לך דאי טרפה היינו מסוכנת לא הוה איצטריך למיכתב נבלה דלאחר מיתה חלוק מבשרה: התיב ויש לך אחרת שחלבה חלוק מבשרה: כלומר שהחלב אסור טמא והבשר מהר: כוס כוס זו היא מסוכנת שאמר כוס כוס מהרה שמיד תמות: שהורה בה חכם. כלומר שצריך חכם להורות בה (וחכם) שלא היה בה שום ספיקא לאסור: שלא הורמו מתנותיה הודוע והלחיים והקיבה: אפי' אוכלת בקעיית. כלומר אפי' אוכלת תחיתות של עץ אם אינה עומדת אסורה:

לז:

וְכֵּה מַחִיִּים אֶתִּי אִיסוֹר טְרֵפָה וְחִי"ל **אִיסוֹר חֶלֶב**. פי' צקונטרס ומה מחיים דאיסור מסוכנת אינו אלף מחמת קירוב מיתה חל על איסור חלב נבלה גופה מיבעיא ומדאיצטריך לאשמועינן צנצלה מכלל דמסוכנת לאו טרפה מקרי ואיצטריך לאשמועינן דצנצלה דלתיא מכח מסוכנת ולא לתיא מכח טרפה שלא נטרפה קודם לכן דמיחול לאיסור חלב ומק"ו דטרפה לא לתיא דטעמא דטרפה לאו משום קירוב מיתה הוא אלא משום חסרון כדמזכרינן לתרווייהו צזכמים צפרק חטאת העוף (דף ע. ע) וקשה לפירושו דלמאי לא ילפינן שפיר שיחול איסור נבלה על איסור חלב מק"ו דטרפה דאי משום דטרפה ממסרה נבלה נמי כיון דמתה אינן לך חסרון גדול מזה ועוד מאי פריך צתר הכי ודלמא איצטריך קרא לנבלה דלא לתיא מכח מסוכנת התיא נמי לתיא מק"ו [ב] ו לעיל וע"ק נהי נמי דמסוכנת לא הוי צללו דטרפה מ"מ תתסר צעשה מקרא דזאת החיה דמשמע שאינה חיה לא מיכול ומיזה צזה י"ל אי הוה מוקמא קרא דזאת החיה צמסוכנת לאוסרה הוה מסתבר יט' ליה נמי לאוקומי צה לאו דטרפה (ט) וכי היכי דעשה דזאת החיה מתוקמא צתרווייהו דתרווייהו מיקרו אינה חיה ה"נ לאו דטרפה מתוקמא צתרווייהו וא"כ נבלה יט' דכתיב דחל על איסור חלב ל"ל ור"מ מפרש דה"ק ומה טרפה דמחיים לא מטמא חייל על איסור חלב נבלה דלאחר מיתה יט' מטמא מיבעיא וליכא למיפך דכפרין צפרק חטאת העוף (ג' סס) דטרפה חמורה דחייל איסורה מחיים דהתס קאמר לפי המסקנא דהכא דמסוכנת שריא אזל למאי דצעי למימר השתא דאיסור נבלה נמי מתחיל איסור שלה מחיים דא"ל שלא היתה מסוכנת ומסוכנת אסירא מטעם נבלה מחמת קירוב מיתה ואפילו אס נאמר שלא יחא י"ז מסוכנת אלף איסור עשה לא שייך למיפך מה לטרפה שכן מחיים צללו כיון דמ"מ איסור נבלה מחיים שפיר הוה ידעינן לה שיחול על איסור חלב שריא שייך שפיר למיפך מה לטרפה שכן חל איסור שלה מחיים תאמר

צנצלה שאין כאן איסור מחיים כלל והשתא פריך שפיר צתר הכי דלעולם אימא לך מסוכנת אסורה ואצטריך קרא שיצא איסור נבלה ויחול על איסור חלב (ט) ונבלה דלא הוי מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא דהתיא לא נאסר מחיים ולא לתי צק"ו דטרפה ורצינו גרשום הוה מפרש ומה מחיים לתי איסור טרפה חייל לאיסור חלב אע"ג דליכא למימר דטרפה מגו דחייל אהאי איסור חייל נמי אהאי איסור דחלב נבלה של אחר מיתה שהיתה מסוכנת בתחלה דליכא למימר מגו דחייל הוי איסור נבלה לאיסור מסוכנת חייל נמי לאיסור חלב לא מיבעיא אלף ודאי מדאיצטריך קרא למכתב

נבלה מוכרי כוס כוס כלל ועוד דליכא למיפך דליכא נמי מגו צטרפה דחייל נמי לאיסור שאינו צזוח ולמ"ד צפרק גיד הנשה (לקמן דף קג.) צהמה צחיה לאצרים עומדת חייל נמי איסור טרפה לאיסור אצר מן החי ואיכא מגו ועוד אפילו כי אמרת דמסוכנת אסירא ואיכא מגו צנצלה לא שייך למילף מק"ו דטרפה כיון דליכא למיפך מה לטרפה שכן אסורה מחיים דכפרין צזכמים (דף ע. ע): **שִׂרָא** הורמו מתנותיה. ואס תאמר דרצי יוחנן דאמר לקמן צפרק הזרוע (דף קצג:) האוכל מצהמה שלא הורמו מתנותיה כאליו אוכל טבלים מאי רצותיה דיחזקאל אע"ג דיחזקאל כהן היה כהן עזמו צריך להפריש תרומות ומעשרות ואסור לאכול טבל ויש לומר דרצי יוחנן סבר כמ"ד שלא כלל מצהמה שהורה צה חכם: **שִׂרָא** הרהרתי ביום בו'. ואס תאמר מאי רצותיה דיחזקאל והלא כל אדם נמי אסור כדאמר צפ"ק דמסכת ע"ז (דף כ:) וצפרק נערה שנתפתמה (כתובות דף מו.) ונשמרת מכל דצר רע שלא ירהר ציום כו' וי"ל דאפ"ה חשבי ליה רצותא משום דלמרינן צפרק גט פשוט (צ"צ דף קסד:) שלשה דברים אינן אדם ניגול מהס צכל יוס הרהור עצירה ולשון הרע ועיזון מפהל:

השוואת פרק שני חולין

אי ס"ד **טרפה היינו מסוכנת** **לכסוב רחמנא חלב נבלה יעשה לכל מלאכה**. לאשמועינן דלא מטמא חלב משום נבלה ולשמוק מלאהרת אכילתו וצחלב טרפה ימסוכנת לחודא לכסוב לא תאכלוהו לאשמועינן דחייל איסור מסוכנת לאיסור חלב ולאנא ידענא דכ"ש דכי מייחא לתי נמי איסור נבלה וחייל עליה:

ומה מחיים. דאיסור מסוכנת אינו אלף מחמת קירוב מיתה ולתי וחייל לאיסור חלב נבלה גופה מיבעיא: אלא. מדאיצטריך לאשמועינן צנצלה א דאיסור נבלה חייל לאיסור חלב: **מכלל דמסוכנת לאו טרפה מיקרי**. ואצטריך לאשמעין דצך נבלה דלתיא מכח מסוכנת ולא לתיא מכח טרפה שלא נטרפה קודם לכן דמיחול לאיסור חלב. ומק"ו דטרפה דלמרינן ומה מחיים כו' לא מנינן למילף גבי נבלה דאיסור נבלה חייל לאיסור חלב דטעמא דטרפה לאו משום קירוב מיתה הוא אלא משום חסרון כדמזכרינן לתרווייהו צזכמים צפרק חטאת העוף (דף ע. ע): **י' ג'גון שעשאה גיסטרא**. והוי עדיין מפרכסת דלאמר צפ"ק (לעיל דף כה.) עשאה גיסטרא נבלה דזו לא נסתנה קודם צנלותה ואיצטריך לאשמועינן דמיחול איסור נבלה לאיסור חלב: **עשאה גיסטרא**. חתכה לשנים לרצאה: **א"כ**. דמסוכנת אסירא: **לימא קרא חלב נבלה וטרפה וגו'**. ולאשמועינן דלתי איסור נבלה וטרפה וחייל לאיסור חלב ל"ל למכתב וחלב טרפה למיירשאי איתר ולמימר דטרפה הוה דקאמינא לך דהוי וחלצה אסורים יז וכדמזהרנא לך דחייל איסור טרפה אחלב אלמא שני איסורים יש צה אזל יש לך אחרת שהיא קרובה למיתה כז ואין צה אלף איסור חלב לצדו: **שחלבה חלוק מצנרה**. שאיסור חלב נוהג צה משנולדה ותו לית צה איסורא אחרנא: **הנה נפשי לא מטמאה**. יחזקאל קאמר ליה להקצ"ה לפי שהיה אומר לו קח לך חטים ושעורים וגו' ועוגות שעורים תאכלנה והיא בגללי צואת האדם תעוגינה לעיניהם: **מקרה יוס ומקרה לילס** לא כתיב צקרא ולא גרסינן ליה: **לידי עומאה**. קרי: **כוס כוס**. שחוט שחוט שלא תמות לפי שמסוכנת היא ונבלה ממנ ליכא גועה

למימר דא"כ מאי רצותיה: **שהורה צה חכם**. שגול צה ספק והולך"פ לשאל לחכם להתיירו: **מתנוסיה**. הזרוע והלחיים והקצה וואע"פ שהוא היה כהן וצלה הרמה יכול לאוכלה: **שריא**. מסוכנת: **היינו רצותיה**. דאע"ג דשריא כיון דמאיסה לא אכלתיה: **אפילו אוכלת בקעיית**. שיש יט' לה כח צשיניה דכיון דאינה עומדת מסוכנת היא: **יערמי צר יחזקאל**. לא פליג דארי ציהודה אלף לטפויי לתא וכן צר חנינא: **צסורא מפני הכי**. כדאמר דרב חנינא הוסיף דארי ציהודה אפילו אוכלת בקעיית וצפומצדיחא מתני דרב יהודה גופיה סיים צה הכי:

גועה לעשאה גיסטרא דליכא מגו שהרי לא היתה מסוכנת וקשה לפי' שאין להאכל לחם להתיירו: **מתנוסיה**. הזרוע והלחיים והקצה וואע"פ שהוא היה כהן וצלה הרמה יכול לאוכלה: **שריא**. מסוכנת: **היינו רצותיה**. דאע"ג דשריא כיון דמאיסה לא אכלתיה: **אפילו אוכלת בקעיית**. שיש יט' לה כח צשיניה דכיון דאינה עומדת מסוכנת היא: **יערמי צר יחזקאל**. לא פליג דארי ציהודה אלף לטפויי לתא וכן צר חנינא: **צסורא מפני הכי**. כדאמר דרב חנינא הוסיף דארי ציהודה אפילו אוכלת בקעיית וצפומצדיחא מתני דרב יהודה גופיה סיים צה הכי: גועה

גועה

מסורת הש"ס

א) זכמים ע. ב) לקמן מד.;
א) [סס:] מנילה דת.,
ד) עיין רש"א,

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה ומה וכו' דבי היי':
ב) בא"ד ויחול על איסור חלב לנבלה וכו' (לומר בטרפה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גבי' אפי' אוכלת בקעיית. גי"ב פי' חמיתות של עניס כן פי' הערוך צעך קנע גי':
ב) תר"ה ומה מחיים וכו' התיא נמי לתא מק"ו דכתיבנא לעיל כ"ל וכו"כ מהרש"א צמהדורא צמרא ונעל קיקיון דיונה וכוונתם למ"ה תוס' לעיל דכ"ה השתא מחיים וכו' ודלא מהרש"א צמהדורא קמא ודיו"ק:

שיטה מקובצת

א) שלא הרהרתי ביום ובאניו לידי עומאח:
ב) ובחלב טרפה לחודה לכתוב:
ג) אלא צמאיצטריך לאשמועינן בנבלה מכלל דמסוכנת:
ד) וכדמזהרנא לך. גי"ב גי"א וכדאוקמנא לה דחייל וכו':
ט) חלב לבדו הסי"ד ומה"ד שאין חלבה חלוק מבשרה ששניהם אסורים הסי"ד ומה"ד יש לך אחרת שחלבה חלוק מבשרה שאיסור וכו':
ו) לפי שמסוכנת היא דנבלה ממש:
ז) (ואע"פ שהוא היה כהן ובלא הרמה יכול לאוכלה) נרשם עליו וגי"ב לא נמצא בס"י:
ח) אפי' אוכלת בקעיית שיש לה חיות וכח צשיניה שאוכלת בקעיית עניס י"ל מחמת דוחק מיתה היא עושה כן וכיון דאינה עומדת מסוכנת היא:
ט) (רמי בר יחזקאל לא פליג אדרב יהודה אלא לטפויי תאא וכן רב חנינא) נרשם עליו גי"ב שבי"י לא נמצא:
י) אחיא מק"ו לפירושו: יא) הוה מסתבר נמי לאוקומי בה לאו דטרפה דכי היכי דעשה: יב) וא"כ נבלה דכתב רחמנא דחל על איסור חלב: יג) דלאחר מיתה ומטמא מיבעיא וליכא למפרך: יד) שלא יהא במסוכנת אלא איסור עשה:

